

találhatók): például amikor az artisztikus mozgást hétköznapi kellékezés, helyváltoztatás, szerelés, karabinerakasztás és a többi szakítja meg. Ilyenkor a néző azon gondolkodhat, hogy „jó fej”, őszinte, nyílt színház lát-e, vagy csak az alkotók voltak restek megkeresni a megfelelő, esetleg illúziókeltő színházi megoldást.

A Teríték utolsó előadása Kozma Attila *Cipollája* volt. A legfrissebb miskolci táncalkotás összegez és előremutat. A darabban Kozma bebizonyítja, hogy a különböző mozgásstílusok és „fizikai színházi” eszközök alkalmazása mellett nem idegen tőle a klasszikus balett átértelmezett elemeinek próbálgatása sem. A Krámer György megformálta címszereplő manipulálja a múltat és a jelent, amikor a jövővel is megpróbálkozik, fellázadnak ellene, és (látszólag, ideiglenesen?) elbukik. A múlt Majoros István alakjában elevenedik meg. A kamaszkorát már jócskán maga mögött tudó táncművész-koreográfus légiesen könnyed, harmonikus klasszikusbalett-mozdulatokkal alakít: egyszer Rómeó korú fiatal Mario, majd *A csodálatos mandarin* öreg gavallérjára hasonlít, de testében, mimikájában állandóan ott mozog Charlie Chaplin, Marcel Marceau és sok-sok legendás balett-

táncos öröksége. Az általa teremtett jelenség a darab utolsó tételeiben már nem látható, de kemény, akrobatikus, utcai táncstílusokon (is) nevelkedett fiatal sorstársai megpróbálják a mozgáskultúráját – saját testükre igazítva – táncaikban megőrizni. E (koreográfusi) szándék többé-kevésbé meg is valósul.

Visszatérve a bevezetőben megfogalmazott gondolatra, a Miskolci Táncteríték előadásai azt bizonyítják, hogy a látszólagos ellentmondás a jövőben gyakorlatilag feloldható: az alkotók megújulásra képesek, a fiatal táncosok tehetségesek és ambiciózusak, igazából csak arra lenne szükség, hogy a fenntartók és az illetékes döntéshozók – valóságos intézkedésekkel – felvállalják a fantomcég „legális”, önálló működtetését. Ha lenne saját költségvetésből gazdálkodó táncmozgató, évi két bemutatót is tarthatna. Ha lenne idő és pénz elismert kortárs táncpedagógusok fogadására, a tehetséges fiatalok sokoldalúan képzett művészekké válhatnának, akikkel – a háziak mellett – a legjobb hazai és külföldi koreográfusok is örömmel dolgoznának. Ha Miskolcon erőre kapna a táncélet, elmondhatnánk: kicsit már kevésbé fővároscentrikus a vízfejű Magyarország.

Szilágyi Sisso Szilvia

Tánc is, transz is

IDEIGLENES CÍM; MAGENTA II.

Az idén húszéves a TranzDanz, Kovács Gerzson Péter (KGP) folyamatosan változó kvázitársulata. Az *Időben* című rendezvény keretében zajlott a múltidézés; az első, tizenhat évvel ezelőtt készült koreográfia, az *Ideiglenes cím* felújításával kezdték a Trafóban, majd a *Magenta II.* című opusszal zárt a MU Színházban az „első TranzDanz-világtalálkozó”.

KGP a Bartók Táncgyűttesből kilépve hozta létre az első független néptáncformációt, a Summások Táncgyűttest, és elkezdte a kortárs alkotók útját járni. Filmeket csinált, autentikus táncokat gyűjtött, és 1987-ben megalapította a TranzDanzt, aztán két év múlva a francia Ballet du Fargistan táncgyűtteshez csatlakozva képezte tovább magát. Egy évvel hazatérése után, 1992-ben készítette az *Ideiglenes címet*. A TranzDanz módszerére jellemzően már akkor is a színpadon, élőben alakult az előadáshoz a zene. Dresch Mihály komponálta és játszotta társaival, ahogy máig is sokszor feltűnik mint zenész és eszmei társ KGP színpadán. Az *Ideiglenes cím* alaposan felborította a néptáncal kapcsolatos addigi elképzeléseket; a töredezett, abszt-

rakt mozgásjátékok, Esterházy Péter beépített szövegei és Dresch zenéje a posztmodern gyanújába keverte. Mára kultuszdarabnak számít – felújítása talán ezért is lett az *Időben* minifesztivál nyitó eseménye. Nálunk nem bevett gyakorlat, hogy tizenhat év után egy táncalkotó újrendezi a saját előadását, de a TranzDanzsatori hírét megalapozó és a néptáncból kiszakadt kortárs táncot útjára indító darab ma is ugyanolyan erős, mint az ősbemutatóján volt. És az újat akarás, a lázadás, a sokféleség elfogadása napjainkban is napirenden lévő problémák.

Hosszú sötét, üvegsörgés, talán egy kocsmai verekedés, aztán a férfiak – zenész, színész, táncos – állnak a lámpa alatt. „Itt minden csak látszat, minden ember játszhat” – sugja Dóczy Péter, az előadás rezonőrje, a festett arcú, lézengő ritter, aki Esterházy *Daisy* című librettóját szövi bele a zenébe és a látványba. Aztán elkezdődik a játék: Dóczy elsikítja, bújja Daisy és Halassi szövegeit. Alig lehet követni, mikor melyik szerepet húzza magára. A kibírhatatlan ember, a nagyszerű színész, az esendő fiú és a drámai hős küzd ben-

ne – és ebbe néha „belehal”. „Nem látjátok a színpadot, Ti színvakok” – zúgja kényeskedően, majd dörgi parancsolón, a szélsőségek játéka ez. Dresch Mihály és csapata nemcsak a zeneszerszámain játszik magabiztosan, de a színpadi történetekben is megtalálja a helyét. A féktelen férfivilág részei ők is, az érzékeny, kalandra kész, keményszívű és mégis esendő hímek színjátékát tárják a nézők elé. („Nem kell nektek költemény, A szívetek az kőkemény” – ahogy a posztmodern fenegyereke, a grófi ivadék írja.) Dresch „esetlenül” játssza a nádi posztját, fehér ingben, mezítláb, körbejárva furulyázik, de olyan erős a jelenléte, hogy nem kell színészként megnyilvánulnia, elég, ha a hangszerébe belefúj. A főszereplő persze a néptánc három duhaj „renitense”: KGP, Horváth Csaba és Szilvási Károly. Tőlük zeng-döng a deszka, féktelen mozgásukból a férfivilág hal-dokló romantikáján túl kiviláglik a biztos néptánc alap; érzelmek, emlékek sodorják őket, és a végére nyilván-

dulni soha nem tudás szorongató jelképe.

KGP a világhírű Alexander Bălănescu és Sipos Mihály primások partnereként mutatta meg tavaly, hogyan szüli meg egymást a világnagy kocsmában a tánc és a zene. Ezúttal a szaxofonos Szelevényi Ákos lett a partnere. Az ugyancsak *Hic et nunc* címet viselő darab egészen más, mint a tavalyi. KGP a színpadot kettészelő fénycsíkon áll, a mozdulatlanba táncolja magát, miközben zenész társa tükörképként követi, vagy éppen felelget a mozdulataira. Itt is teljesen leeredukálódnak a mozdulatok, de ahogy azt KGP-nél megszoktuk, ironikussá is válnak. A zene és a tánc összjátéka egy ponton hangos nevetést vált ki, majd – bár a kép felszabadult marad – a hangulat elkomolyodik. A fáradt táncos vizet hörpöl, aztán magára önti. Visszatér az életbe, és tapsolunk neki.

Ezen az esten ismét kiderült, hogy a „TanzDanz közeli” alkotók megkerülhetetlenek.

BALRA: Horváth Csaba, Dóczy Péter, Kovács Gerzson Péter és Szilvási Károly az Ideiglenes címben

JOBBRA: Kovács Gerzson Péter a Magenta II.-ben

emlékezett a nosztalgikusnak nem nevezhető esten.

A fesztivált egy tavaly őszi kezdeményezés, a táncos–muzsikus duókat, triókat felvonultató *Magenta*-est második epizódja zárta – és minden jó, ha a vége jó. A közönség meghallgathatta KGP felvezető *stand up comedy* műsorát is, amelyben a koreográfus a maga maliciózus stílusában múlttról és a jelenről értekezett. Aztán megismételgetett Horváth Csaba és Dresch Mihály tavalyi *Flamingó*-ja. Horváth szinte valóságos szoborrá vált a színpadon: a férfibánat, a befelé sikoltás, az önmarcangolás szimbólumává. Az egzisztenciális magány ki-mondhatatlanságáról szóló táncmonológban időnként mintha Dresch zenéje hívná elő a hirtelen, befejezetlen, elfojtott mozdulatokat. A táncos pedig az elmúlt időt zárja magába végül, így lesz a kinyílni, felszaba-

való lesz, hogy ez a váratlan fordulatokra építő előadásmód ma is a függetlenségük záloga. A test és az elme

Koncz Zsuzsa felvételei

IDEIGLENES CÍM (Trafó – Kortárs Művészetek Háza)

Koreográfia, fényterv: Kovács Gerzson Péter. **Zeneszerző:** Dresch Mihály. **Jelmeztervező:** Kovács Emese. **Zenészek:** Dresch Mihály, Hock Ernő, Gerőly Tamás. **Színész:** Dóczy Péter. **Táncosok:** Horváth Csaba, Kovács Gerzson Péter, Szilvási Károly.

MAGENTA II. (MU Színház)

Flamingó
Koreográfia, tánc: Horváth Csaba Csirke. **Zene:** Dresch Mihály.

Hic et nunc
Koreográfia, tánc: Kovács Gerzson Péter. **Zene:** Szelevényi Ákos.